

turvavööde kinnitamine
Eesti elanike seas

uuringuaruanne
aprill-mai 2009

sisukord

sisukord

- Uuringu eesmärk ja korraldamise metoodika
- Uuringu tulemused
  - Valimi struktuur
  - Turvavöö kinnitamine erinevates situatsioonides
  - Turvavöö kinnitamisele suunatud liiklusohutuskampania märkamine
  - Hinnangud turvavarustuse kasutamise kontrollile
- Uuringu lisad
  - Lisa 1: ankeet
  - Lisa 2: lahtised kommentaarid

uuringu eesmärk

uuringu eesmärk

Uuringu põhieesmärk on välja selgitada Eesti elanikkonna **suhtumine turvavöö kinnitamisesse** ning elanike tegelik **käitumine autoga sõites**

Uuringu raames selgusid vastused küsimustele:

- kui vajalikuks Eesti elanikud turvavöö kinnitamist peavad?
- kui paljud Eesti elanikud kinnitavad autoga sõites turvavöö – olles juhi, kõrvalistuja või tagaistmel istuja rollis?
- kui paljud Eesti elanikud kinnitavad turvavöö lastel?
- kui paljud on märganud turvavöö kasutamisele suunatud liiklusohutuskampaaniaid ja hinnangud kampaania mõjule?
- kuivõrd tõhusaks hindab Eesti elanikkond politsei tegevust turvavööde ja turvavarustuse kasutamise osas?

uuringu metoodika

uuringu metoodika

- Uuringu meetod ja üldkogum
  - CAPI-buss (*Computer Assisted Personal Interviewing*)
  - Eesti alalised elanikud vanuses 15-74 aastat, üle-eestiline esinduslik valim
- Küsitlusperiood:
  - 1.-8. ja 15.-22 september 2009
- Valim:
  - Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat
  - Uuringu planeeritud valim on 1000 inimest, tegelikult vastas 1009 inimest. 1000 vastaja puhul on tulemuste valimiviga kuni 3,1%
  - Valimi koostamisel on kasutatud üldkogumi proportsionaalset mudelit, kus kõik küsitletud esindavad võrdset arvu üldkogumi inimesi
  - Küsitletavate valikul on kasutatud lähteadressi meetodit ja noorte-meeste reeglit
  - Küsitlustöö käigus kujunenud valimi kontrolliks on seda võrreldud vastavate statistiliste näitajatega üldkogumi kohta ning vajadusel on esinduslikkuse tagamiseks valimibaasi kaalutud
- Uuringu tellija on **Maanteeamet**. Uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale

vastanute profiil vastab

Eesti elanikkonna profiilile

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

SUGU

mees	 47%
naine	 53%

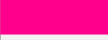

RAHVUS

eestlane	 68%
muu rahvus	 32%

VANUS

kuni 24 aastased	 20%
25-34 aastased	 18%
35-49 aastased	 27%
50-74 aastased	 36%

HARIDUS

põhiharidus	 17%
keskharidus	 28%
kesk-eriharidus	 32%
kõrgharidus	 23%

SISSETULEK pereliikme kohta kuus

kuni 2000 kr.	 11%
2001-3000 kr.	 9%
3001-5000 kr.	 27%
5001-8000 kr.	 20%
üle 8000 kr.	 16%
ei oska öelda/keeldus	 17%

PIIRKOND

Tallinn	 30%
Harju-, Rapla-, Järvamaa	 15%
Lääne-Eesti	 12%
Tartu-, Jõgevamaa	 14%
Lõuna-Eesti	 12%
Virumaa	 18%

ASULATÜÜP

pealinn	 30%
suur linn	 19%
muu linn	 21%
maa-asula	 30%

hinnangud turvavööde kasutamise vajalikkusele

inimesed on üha veendunud turvavöö vajalikkuses, seda eriti laste puhul

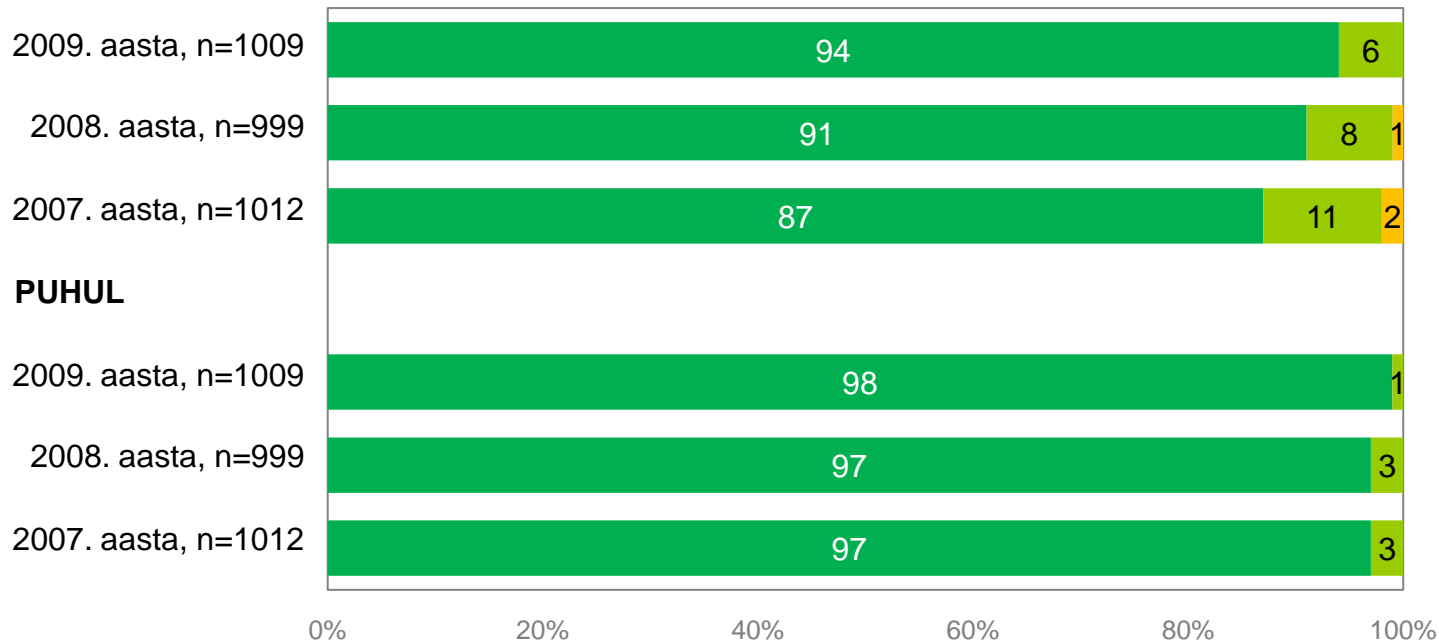
- Turvavöö kasutamist peab oluliseks üheksa inimest kümnest. Selline oli suurusjärk ka 2008. ja 2007. aastal – veendumus vajalikkuses on aasta-aastalt veelgi tõusnud
- Laste puhul on pea kõik 15-74.aastased inimesed turvavöö kasutamises veendunud ja väidetavalt laste puhul turvavöö ka alati kinnitatakse
- Turvavöö mitte kinnitamist tuleb ette istudes auto tagaistmel – siis kinnitab selle neli inimest viiest. Paar aastat tagasi tegi seda iga teine. Vähem kinnitavad tagaistmel turvavöö mehed ja kuni 34-aastased
  - Tagaistmel sõitjad nimetavad turvavöö mitte kinnitamise põhjustena harjumuse seda mitte teha, ebamugavustunde ja inimliku laiskuse. Mittekinnitajatest 16% ütleb, et autol pole turvavööd (2008.a 22%)

ka täiskasvanute puhul peetakse turvavöö kinnitamist järjest olulisemaks

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

Kuivõrd vajalik on teie arvates sõiduautos turvavöö kinnitamine?

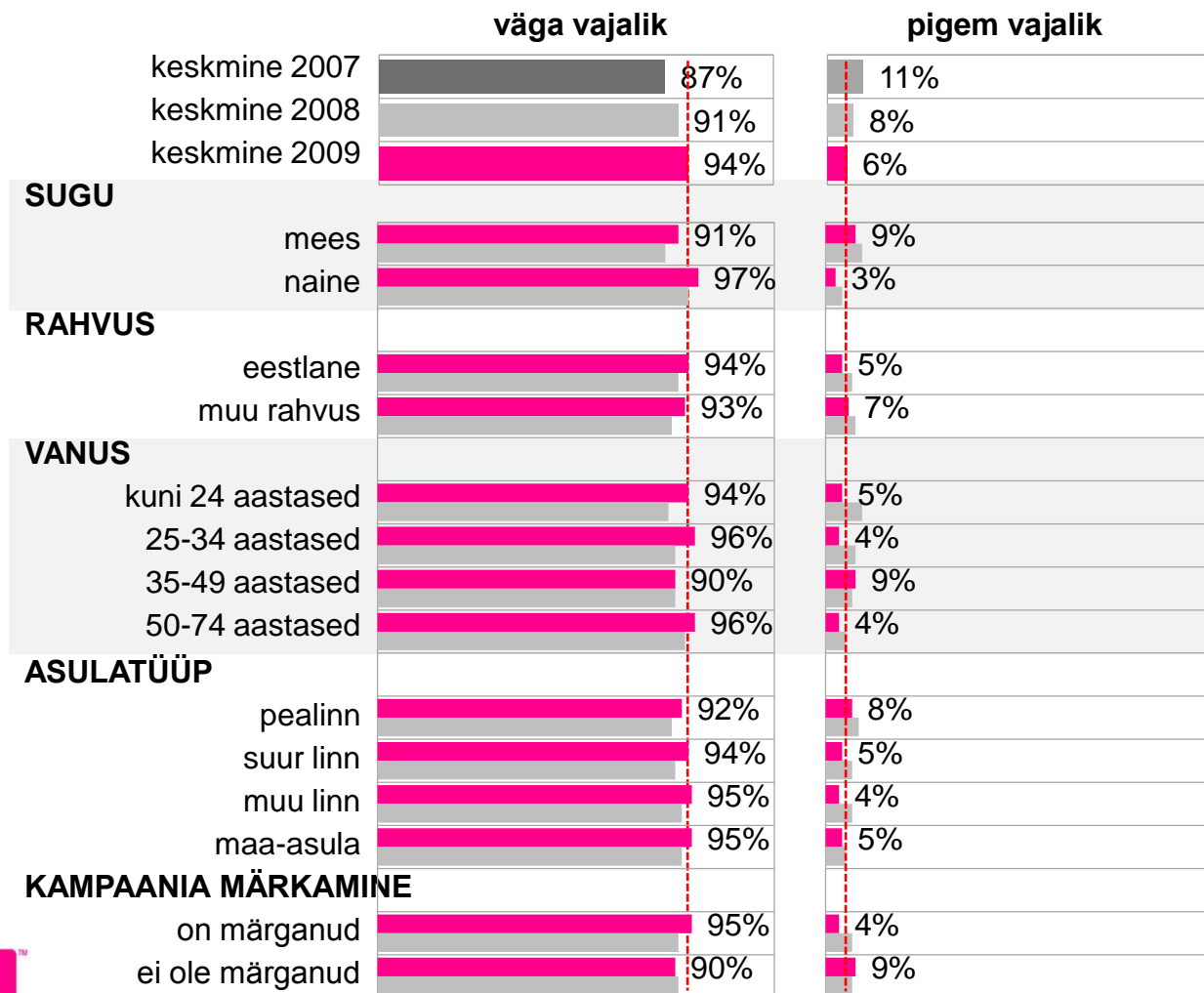
TÄISKASVANUTE PUHUL ■ väga vajalik ■ pigem vajalik ■ pigem ei ole vajalik ■ üldse ei ole vajalik ■ ei oska öelda

turvavöö kinnitamist täiskasvanutel peab väga vajalikuks üheksa inimest kümnest

(% kõikidest vastajatest vastavas sihtrühmas)

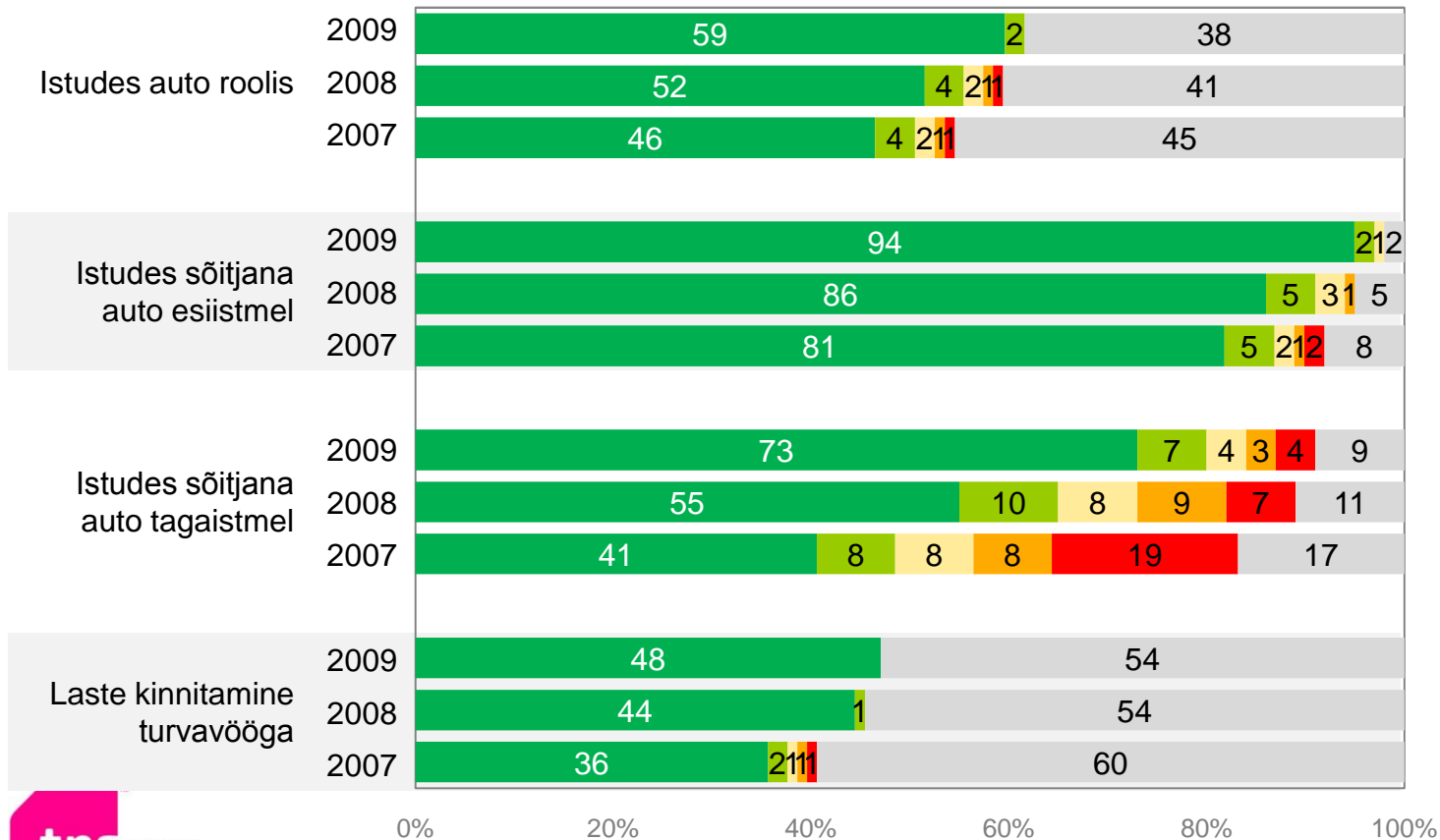
turvavöö kinnitajate osakaal

erinevates situatsioonides

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

Millised on teie kogemused, tavad turvavöö kinnitamisel, kas te kinnitate turvavöö ... ?

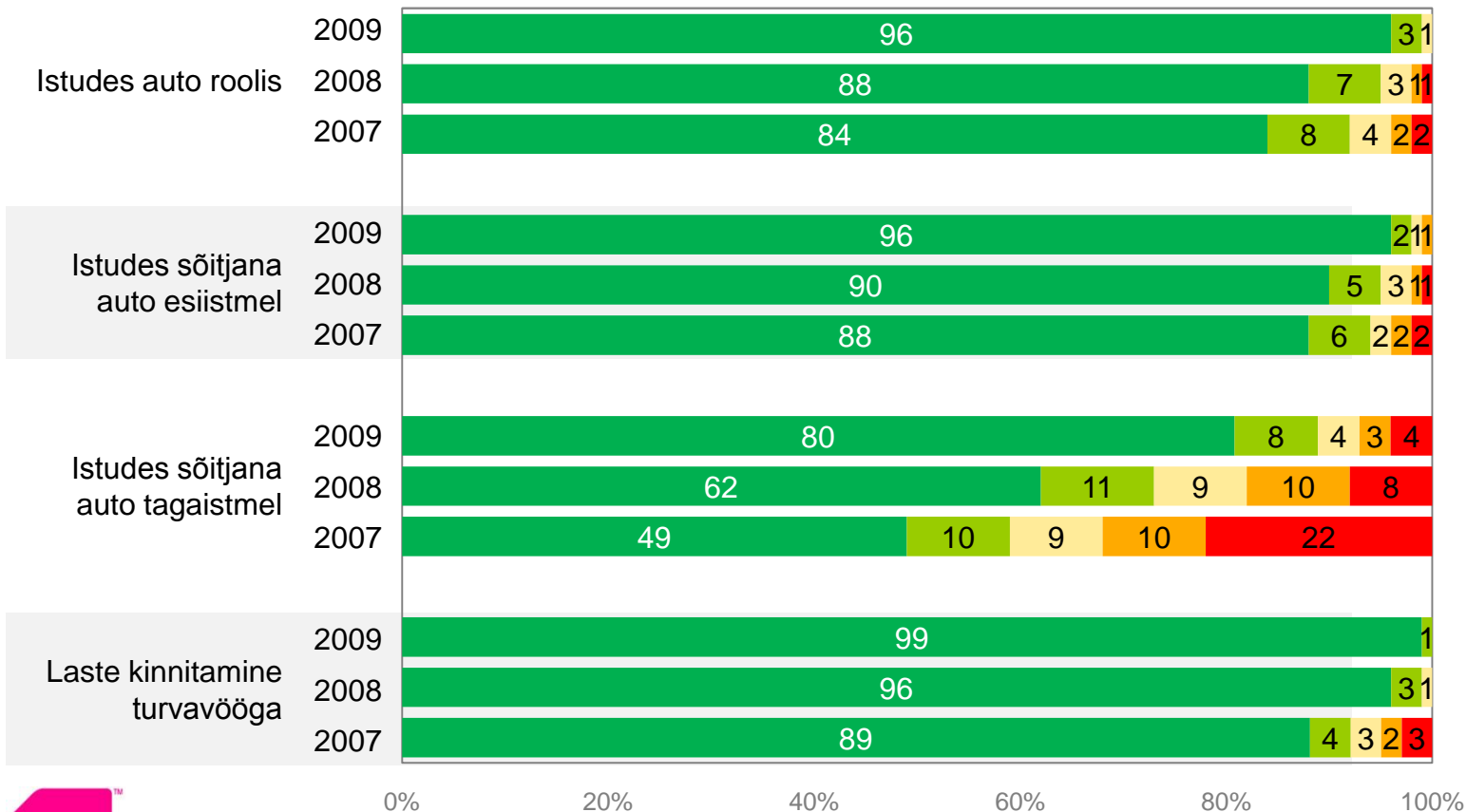
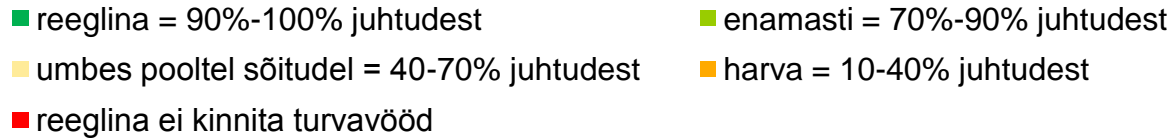
- reeglina = 90%-100% juhtudest
- enamasti = 70%-90% juhtudest
- umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- harva = 10-40% juhtudest
- reeglina ei kinnita turvavööd
- ei istu auto roolis/ei sõida/pole lapsi

järjest enam kinnitatakse turvavöö

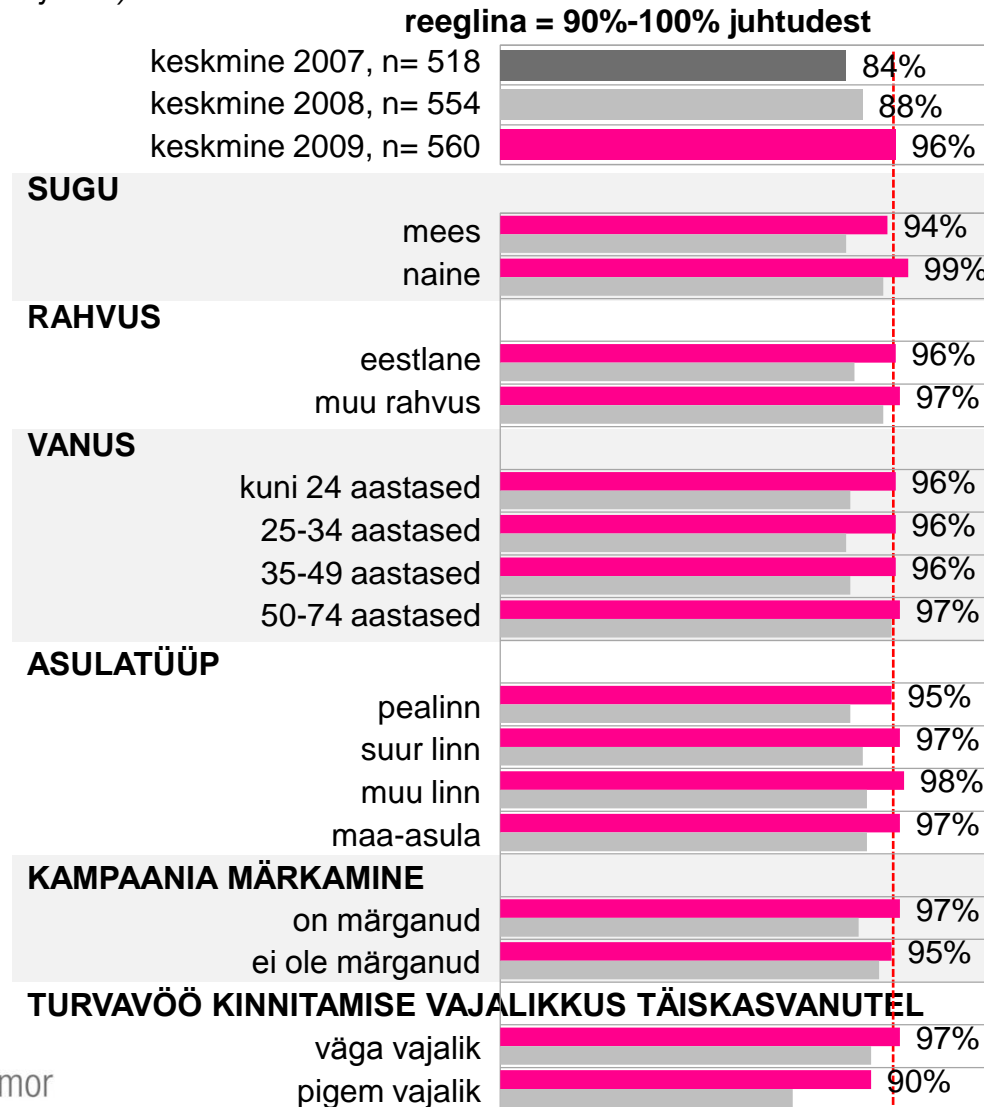
ka auto tagaistmel sõites

(% kõikidest vastajatest vastavas sihtrühmas)

autojuhi rollis olles kinnitavad eri sihtrühmade esindajad turvavöö üsna võrdsel määral

(% roolis istujatest)

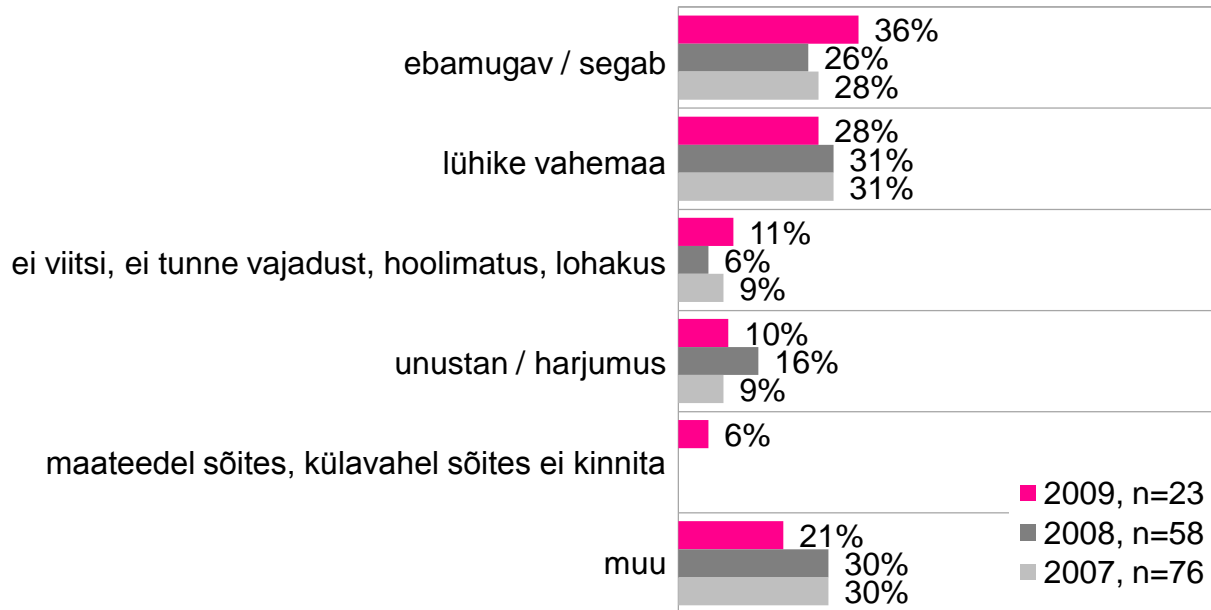

järjest väiksem hulk inimesi saab jagada

kommentaare autojuhi rollis olles turvavöö kinnitamata

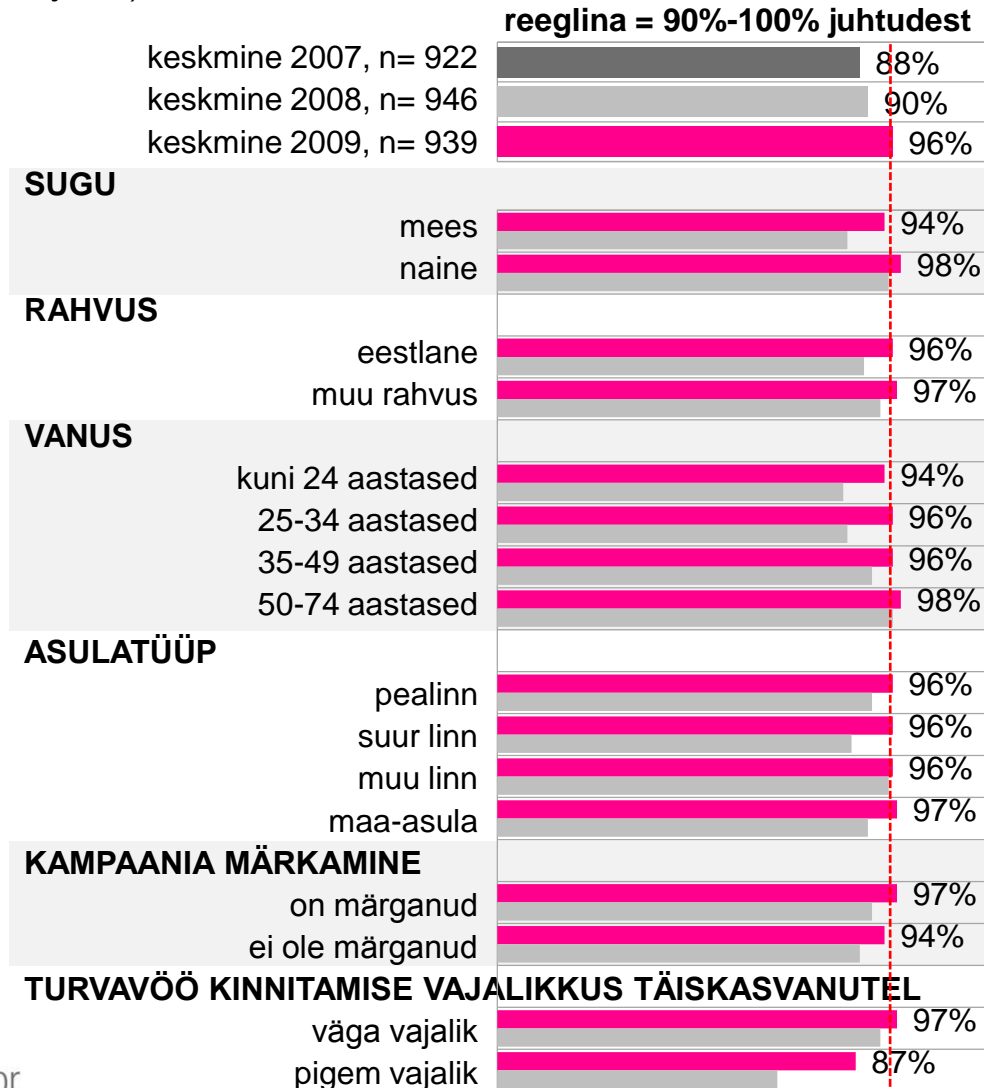
jätmise põhjuste kohta; olulisim neist on **ebamugavustunne**

(% nendest, kes autojuhi rollis olles kinnitavad turvavöö kuni 90% juhtudest)

esiistmel istudes kinnitavad erinevate sihtrühmade esindajad turvavöö üsna võrdsel määral

(% esiistmel sõitjatest)

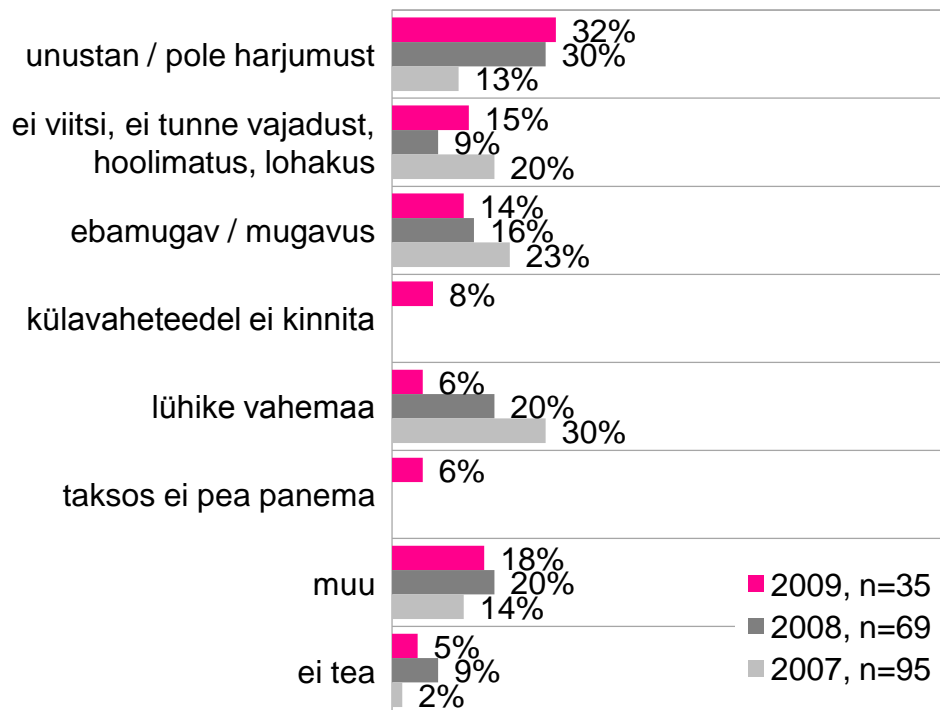

järjest väiksem hulk inimesi jagab kommentaare

turvavöö kinnitamata jätmise põhjuste kohta esiistmel

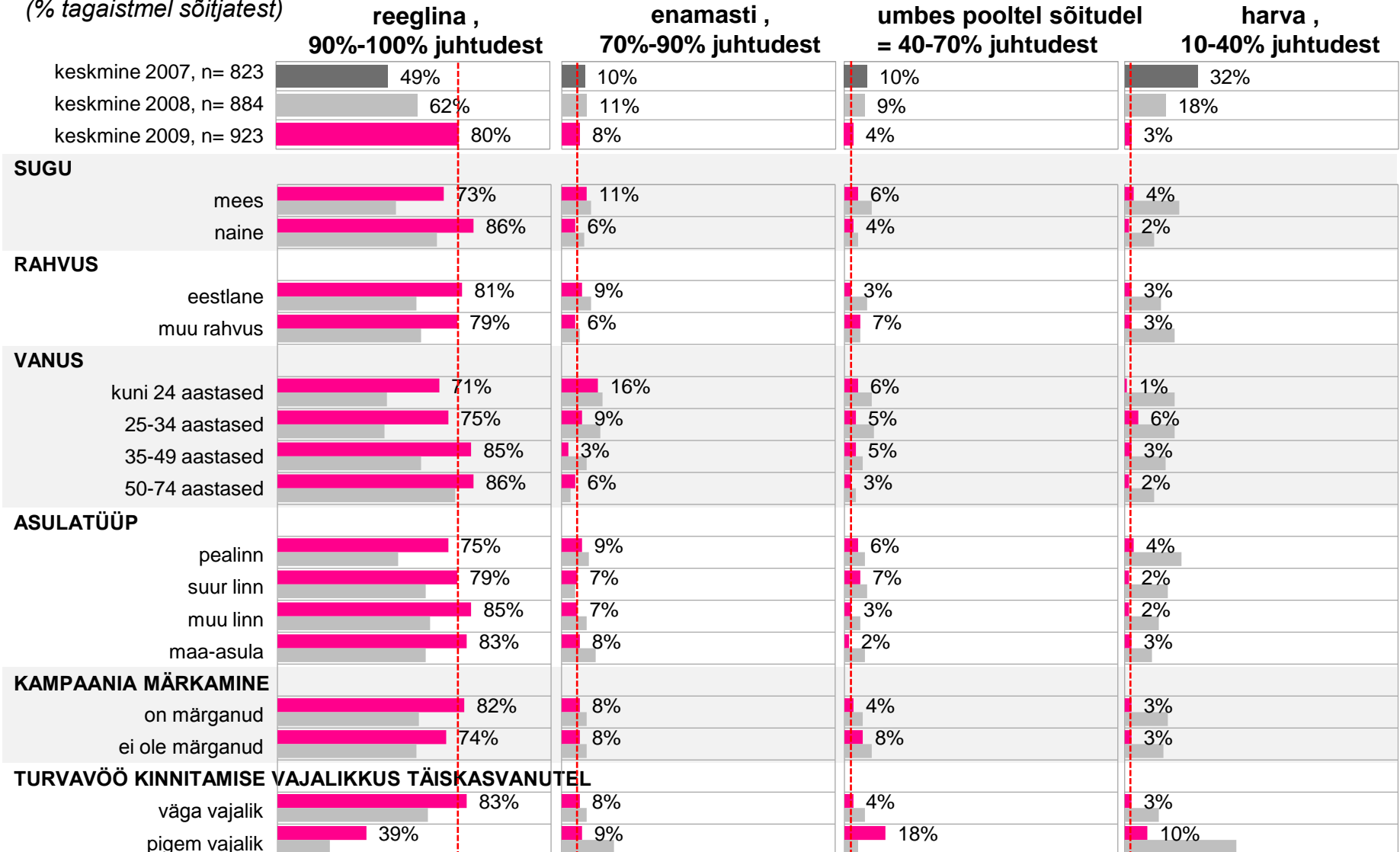
istudes; neist olulisim on **harjumuse puudumine ja hoolimatus**

(% nendest, kes esiistmel istudes kinnitavad turvavöö kuni 90% juhtudest)

turvavöö kinnitamine sõitjana tagaistmel on hüppeliselt kasvanud igas sihtrühmas

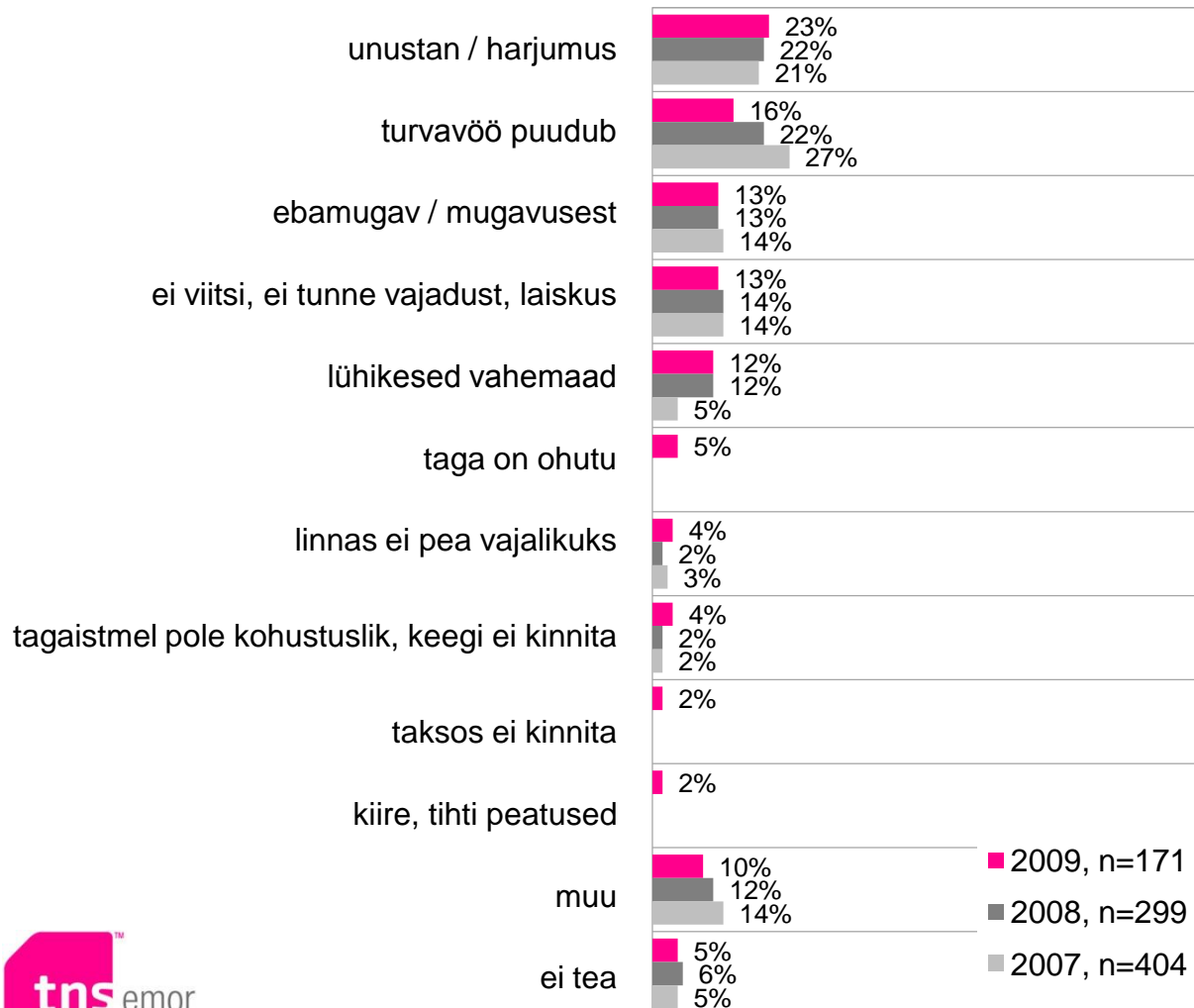
(% tagaistmel sõitjatest)

enamus inimesi teab turvavöö kinnitamise kohustusest auto tagaistmel istudes, aga ei tee seda mugavusest ja harjumusest

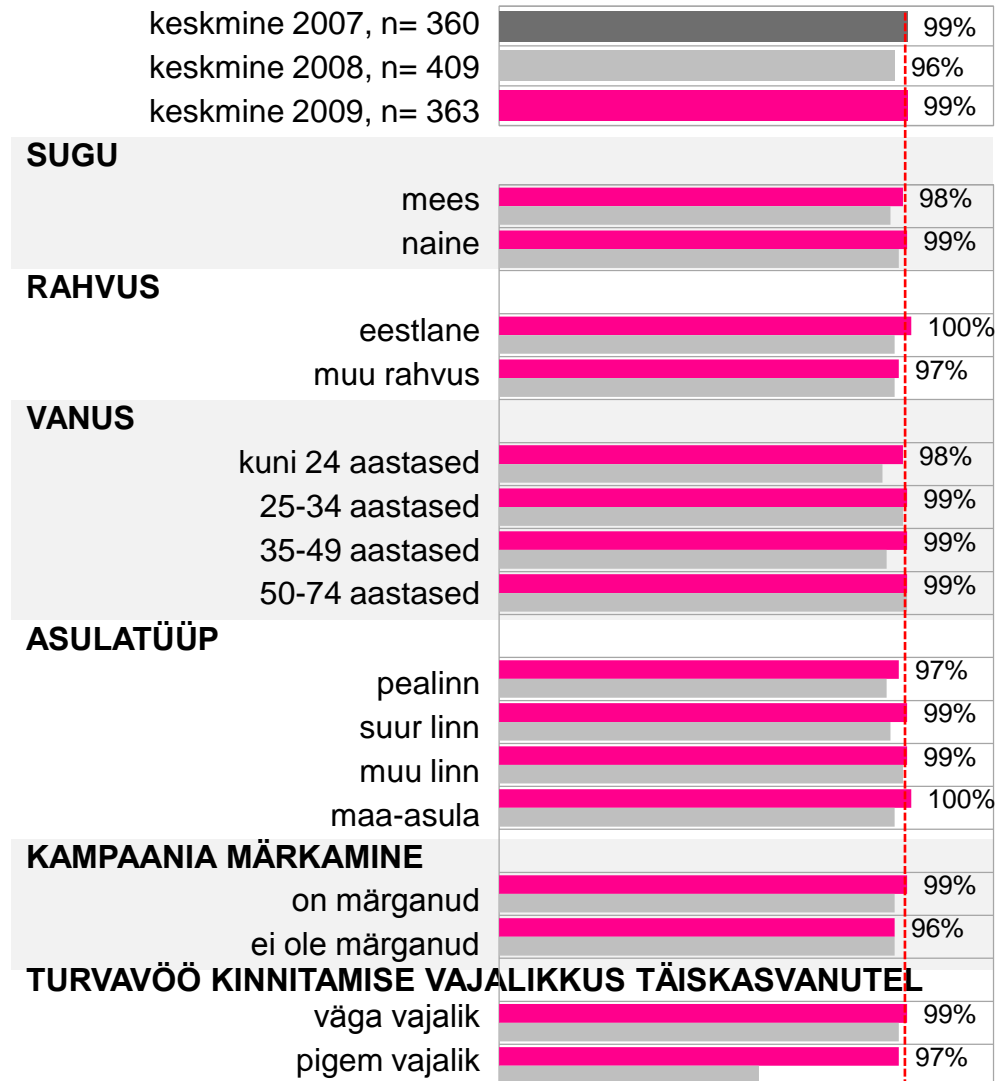
(% nendest, kes tagaistmel istudes kinnitavad turvavöö kuni 90% juhtudest)

lastel kinnitatakse

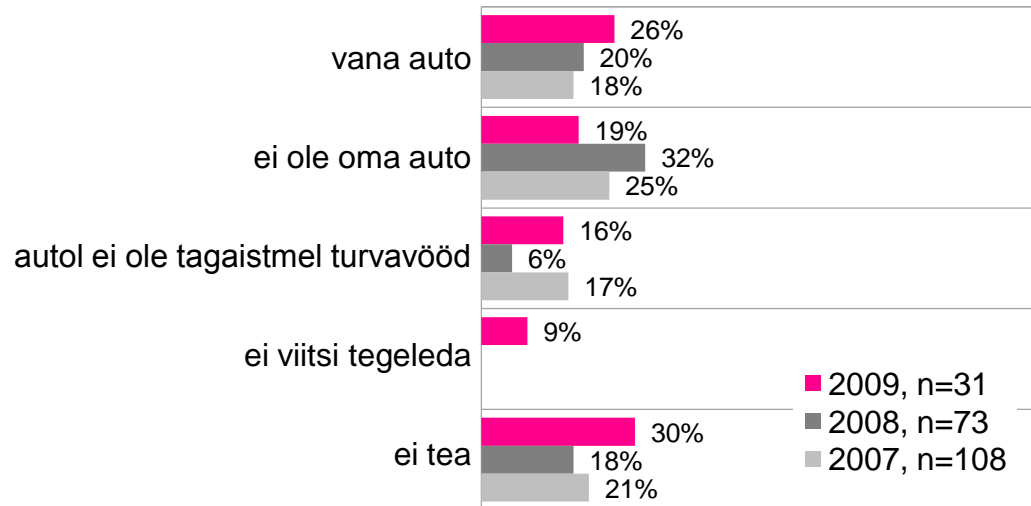
turvavöö igal juhul

(% sõitjatest, kes sõidavad koos kuni 15 aastaste lastega)

järjest vähem on inimesi, kelle auto tagaistmel turvavööd puuduvad

(% nendest, kes ei kinnita turvavööd, sest auto tagaistmel puudub turvavöö)

---

turvavöö kinnitamisele suunatud
liiklusohutuskampaania märkamine

---

turvavööde kampaania märkamine endiselt väga kõrge: kasvanud on välireklaami roll, langenud raadio ja trükimeedia osa

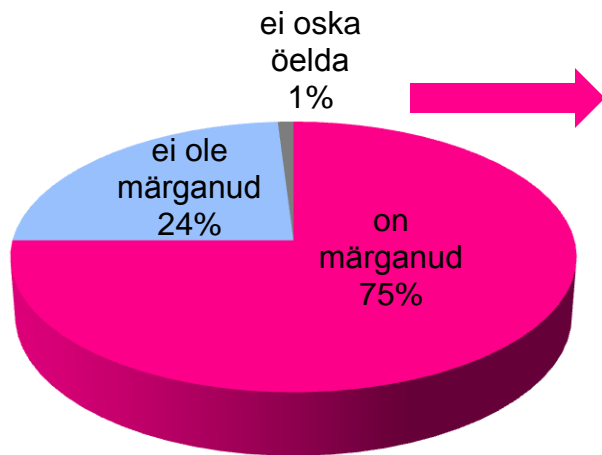
- Turvavööde liiklusohutuskampaaniat on sel kevadel näinud või kuulnud 75% 15-74.aastastest inimestest (2008.a 80%). Ilma reklaame nägemata oskavad inimesed olulisima kanalina telereklaami ära nimetada, raadio ja välireklaami tõi välja iga kolmas. Kanalina on raadio ja trükimeedia langenud, välireklaami roll on kasvanud
- Aidatud märkamine on kõrgeim samuti telereklaamil (69%→79%), järgnevad välireklaam (42%→55%) ja raadio (68%→50%). Seega kinnitavad vastajate kommentaarid aidatud märkamise osas eespool mainitud – raadio roll on langenud ja välireklaami roll kasvanud
- Hinnangud kampaania mõjule turvavööde kinnitamise innustajana on veidi tagasihoidlikumad kui aasta tagasi. Põhjuseks võib olla see, et enamus inimesi on turvavöö kasulikkuses juba veendunud – kampaania roll on selles järjest väiksem
  - Kampaania mõju hindavad seekord madalamalt naised, suurlinnade elanikud, üle 35-aastased ja Tartu- ja Jõgevamaa, Lõuna-Eesti ning Virumaa elanikud

turvavöö kasutamisele suunatud kampaaniat

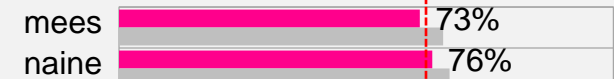
uskus märkavat kolm inimest neljast

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

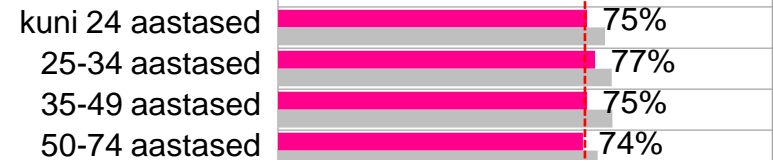
Kas te olete näinud või kuulnud selle kevade turvavööde kasutamise liiklusohutuskampaaniat?

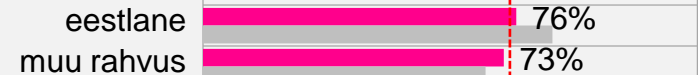
SUGU

VANUS

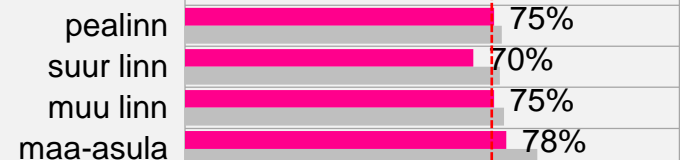
RAHVUS

PIIRKOND

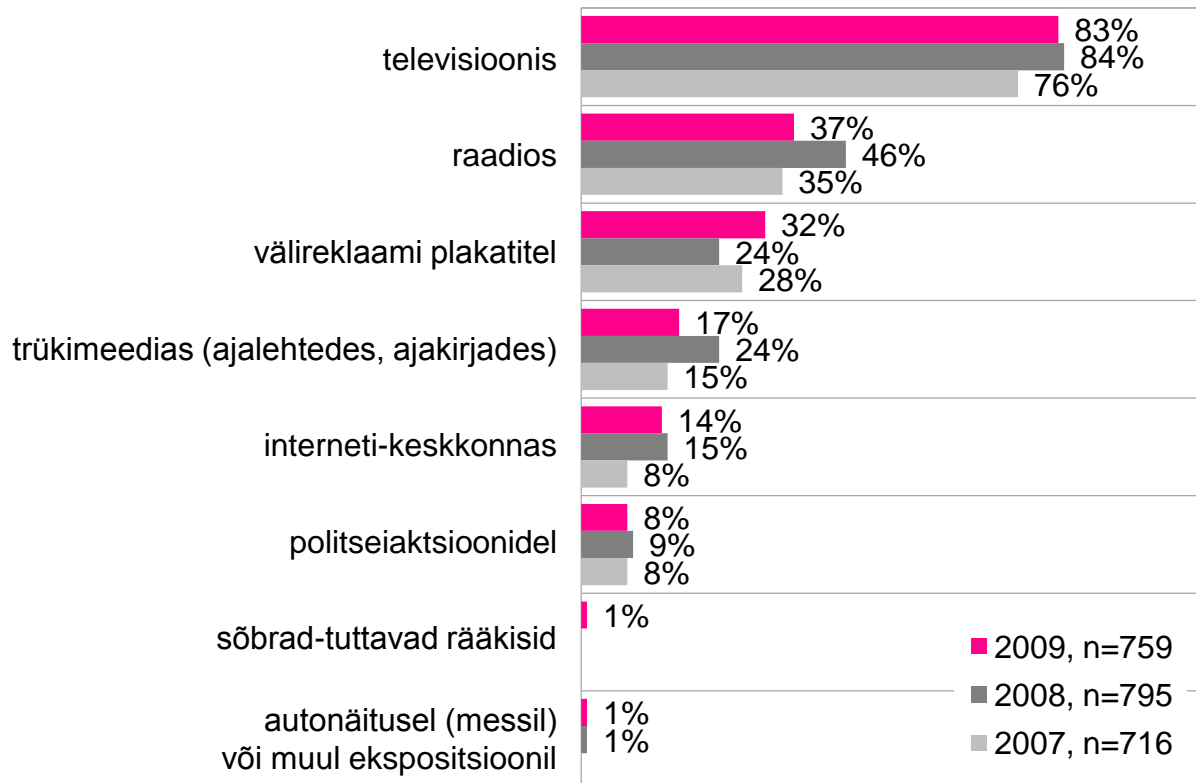
ASULATÜÜP

reklaamikampaaniat märgati eelkõige

teles, raadios ja välireklaamis

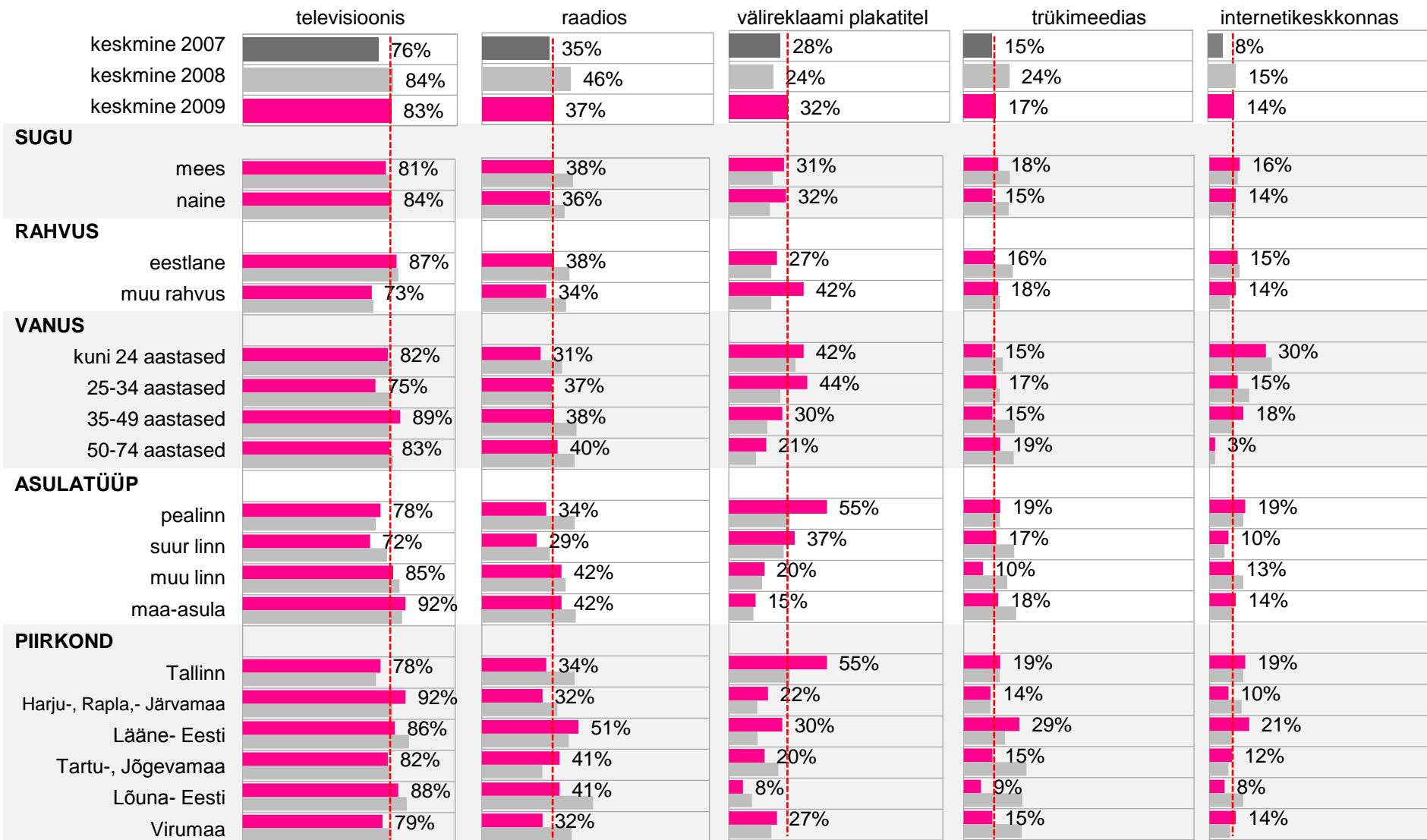
(% nendest, kes on märganud kampaaniat)

kanalite kasutajaskond erineb oluliselt:

telereklaami märganuid enam maaelanike seas, välireklaami pealinna ja noorte seas, internetireklaam samuti noortel

(% sihtrühmas kampaaniat märganutest)

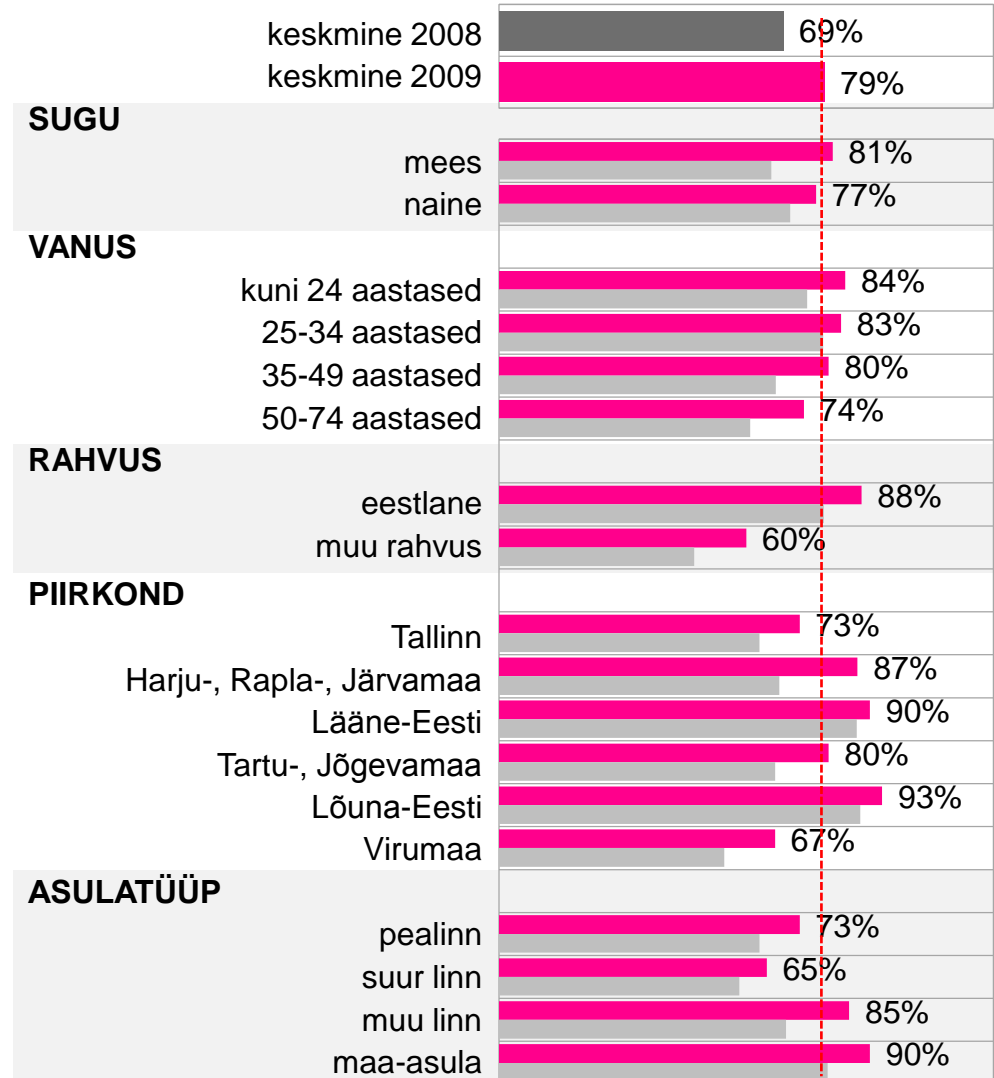
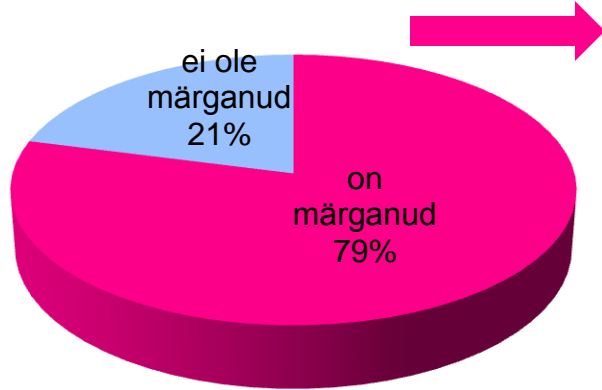

telereklaami aidatud märkamine:

reklaami märganute hulk on kasvanud kõikides sihtrühmades

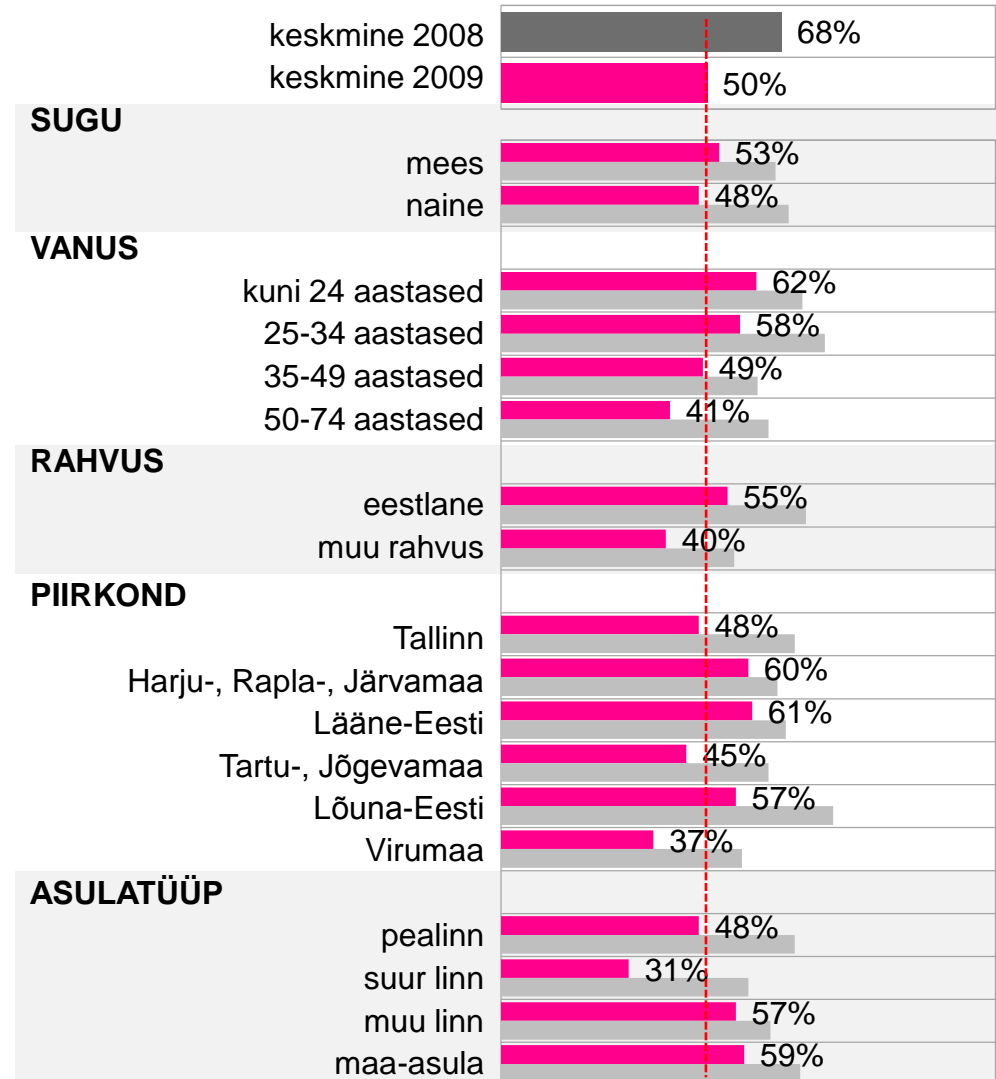
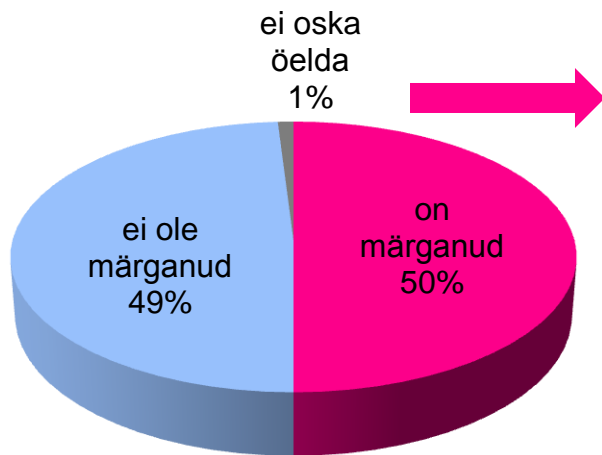
(% kõikidest vastajatest, n=1009)

raadioreklaami aidatud märkamine:

reklaami märganute hulk on kõikides sihtrühmades langenud

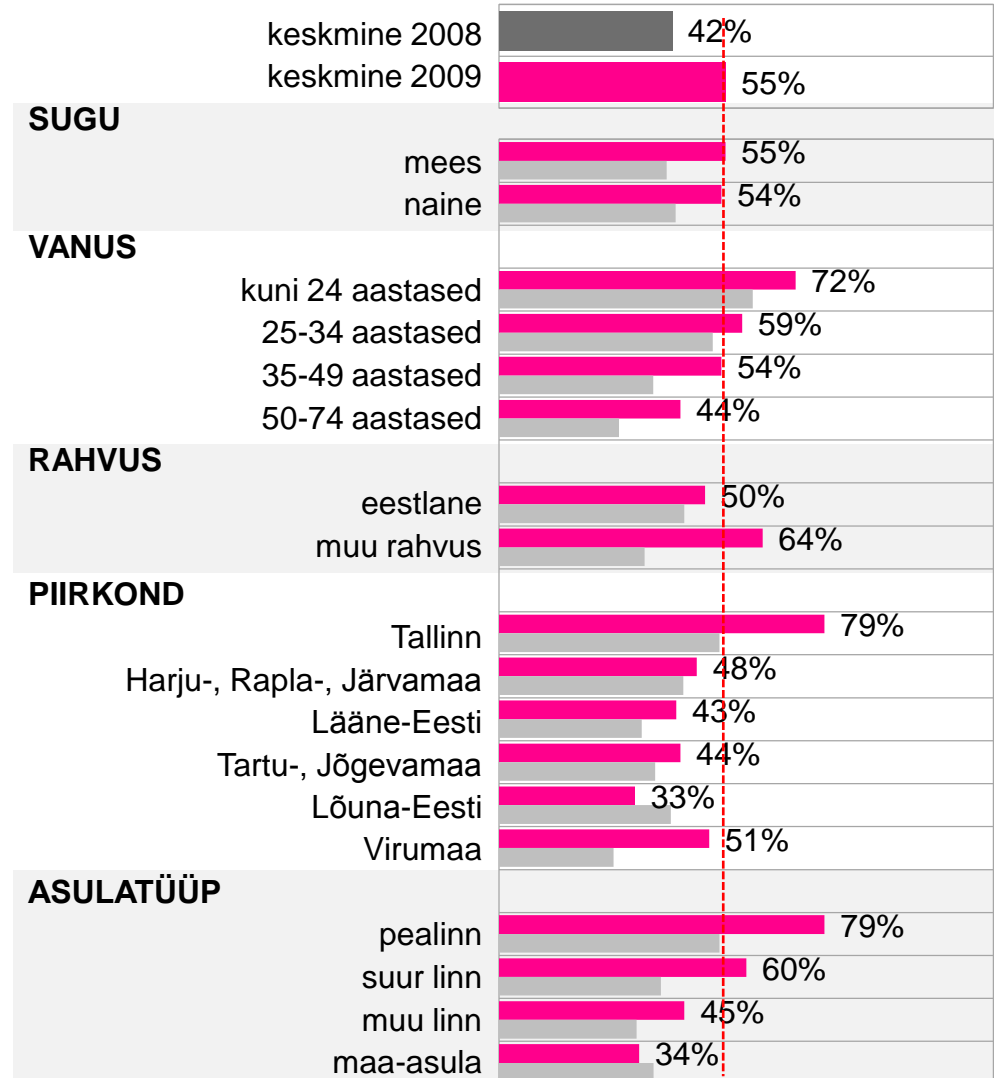
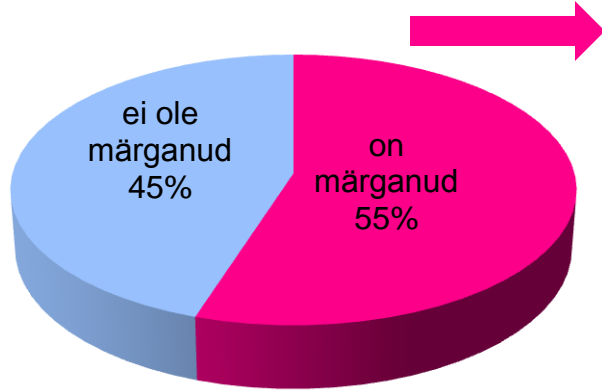
(% kõikidest vastajatest, n=1009)

välireklaami aidatud märkamine:

neli inimest viiest on seekord pealinnas välireklaami märganud

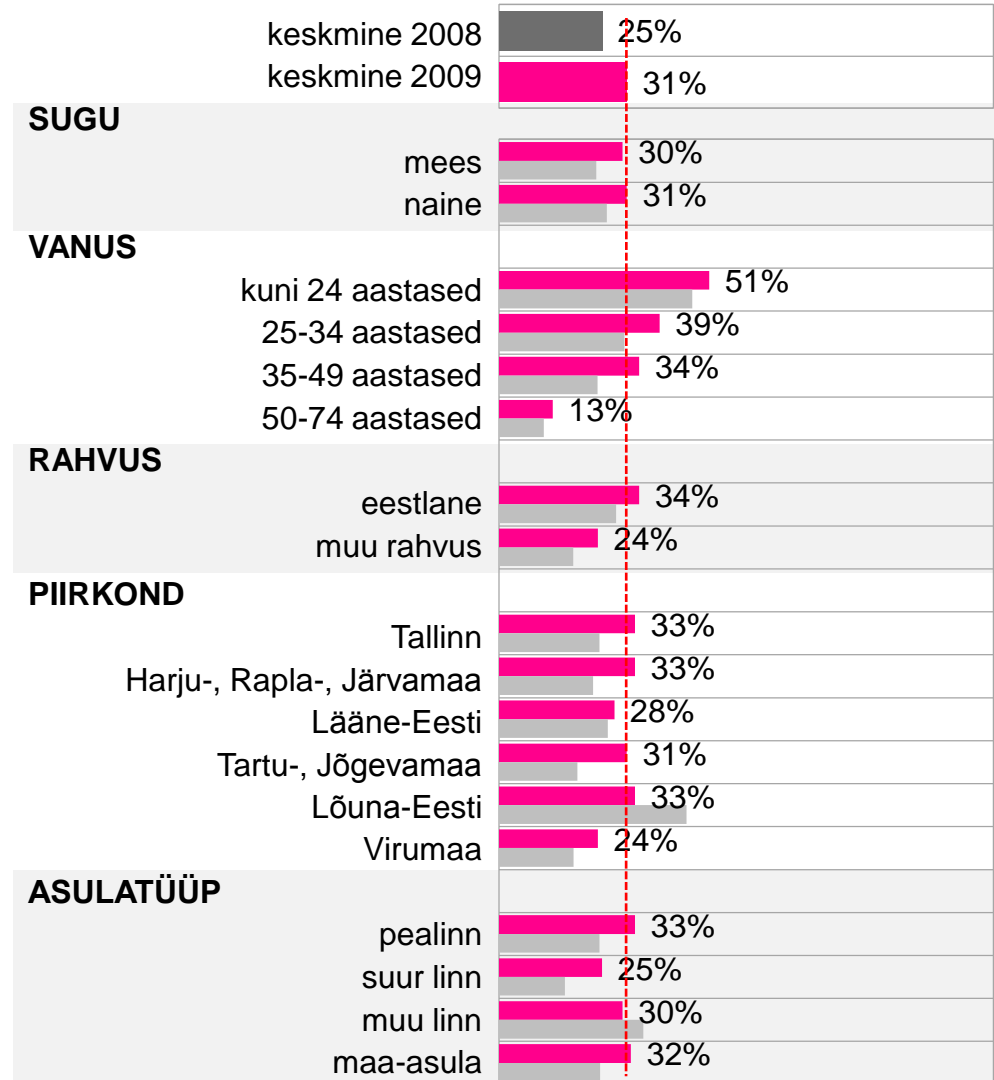
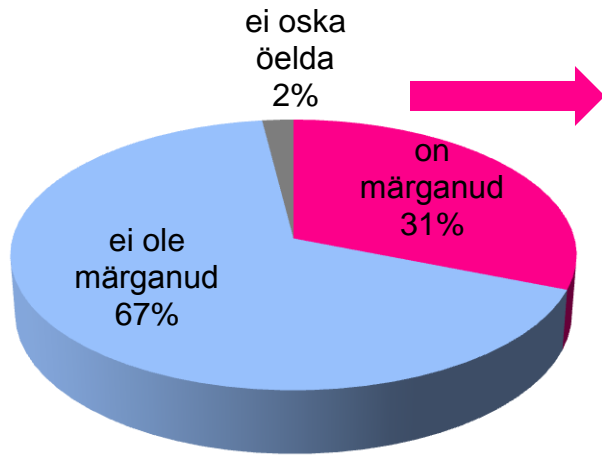
(% kõikidest vastajatest, n=1009)

internetireklaami aidatud märkamine:

reklaami märkas iga kolmas, noortest iga teine

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

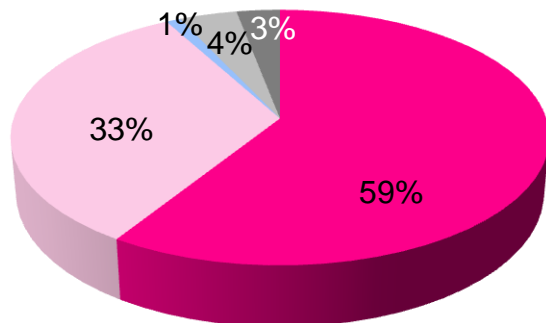

kampaania mõju turvavööde kasutamisele

hinnati seekord mõnevõrra väiksemaks

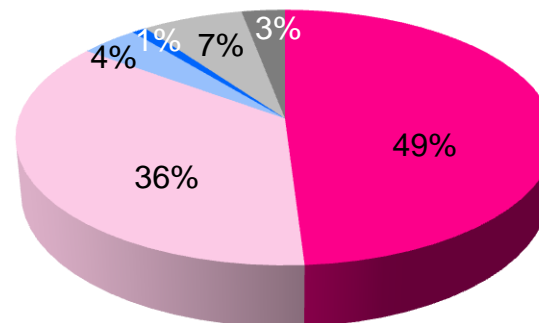
(% nendest, kes on märganud kampaaniat)

Milline oli teie hinnangul kampaania mõju turvavööde kasutamisele?

2008

- kindlasti positiivne
- pigem positiivne
- pigem negatiivne
- kindlasti negatiivne
- ei olnud mõju
- ei oska öelda

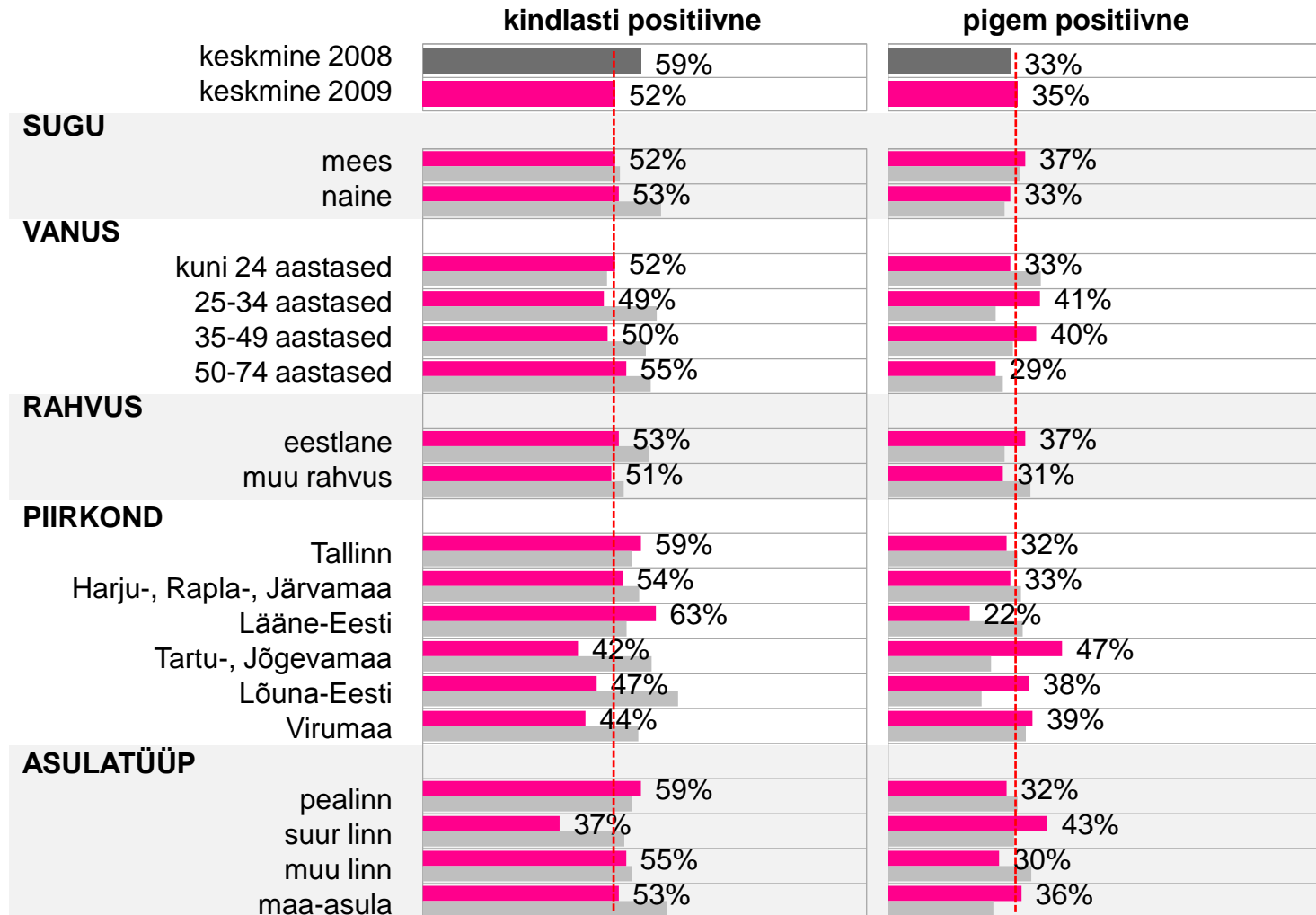

2009

kampaania mõjusust hindasid madalamalt

naised, üle 25-aastased ja kolme piirkonna elanikud

(% nendest, kes on märganud kampaaniat)

hinnangud turvavarustuse kasutamise kontrollile

politsei tegevust turvavarustuse kontrollimisel peetakse järjest tõhusamaks

- Kaks inimest kolmest hindab politsei tegevust turvavarustuse kontrollimisel kas täiesti piisavaks või pigem piisavaks
  - Teistega võrreldes peavad kontrolli piisavamaks Harju- Rapla- ja Järvamaa elanikud (75% kas täiesti piisav või pigem piisav), 35-49-aastased (74%) ja maaelanikud (71%)
- Peaaegu kolm inimest neljast usub, et viimase aasta vältel on turvavarustuse kontroll tõhusam kui enne. Kõige positiivsemad on kuni 24-aastased, Harju- Rapla- ja Järvamaa ja Lõuna-Eesti elanikud
  - Võrreldes eelmise aastaga on oluliselt muu rahvuse (59%->68%), 50-74 aastaste (61%->70%) ja Lõuna-Eesti elanike hinnangud (74%->83%)

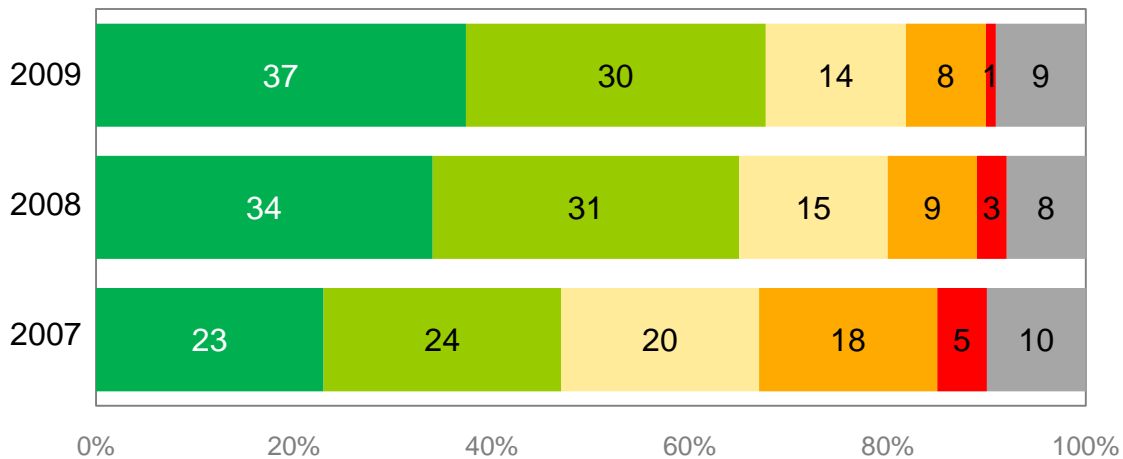

politsei tegevust turvavööde kontrollimisel hinnatakse piisavaks

(% kõikidest vastajatest, n=1009)

**Kas Teie hinnangul kontrollib politsei turvavööde
ja turvavarustuse kasutamist autodes piisavalt?**

- täiesti piisavalt
- pigem piisavalt
- nii ja naa
- pigem ebapiisavalt
- kindlasti ebapiisavalt
- ei oska öelda

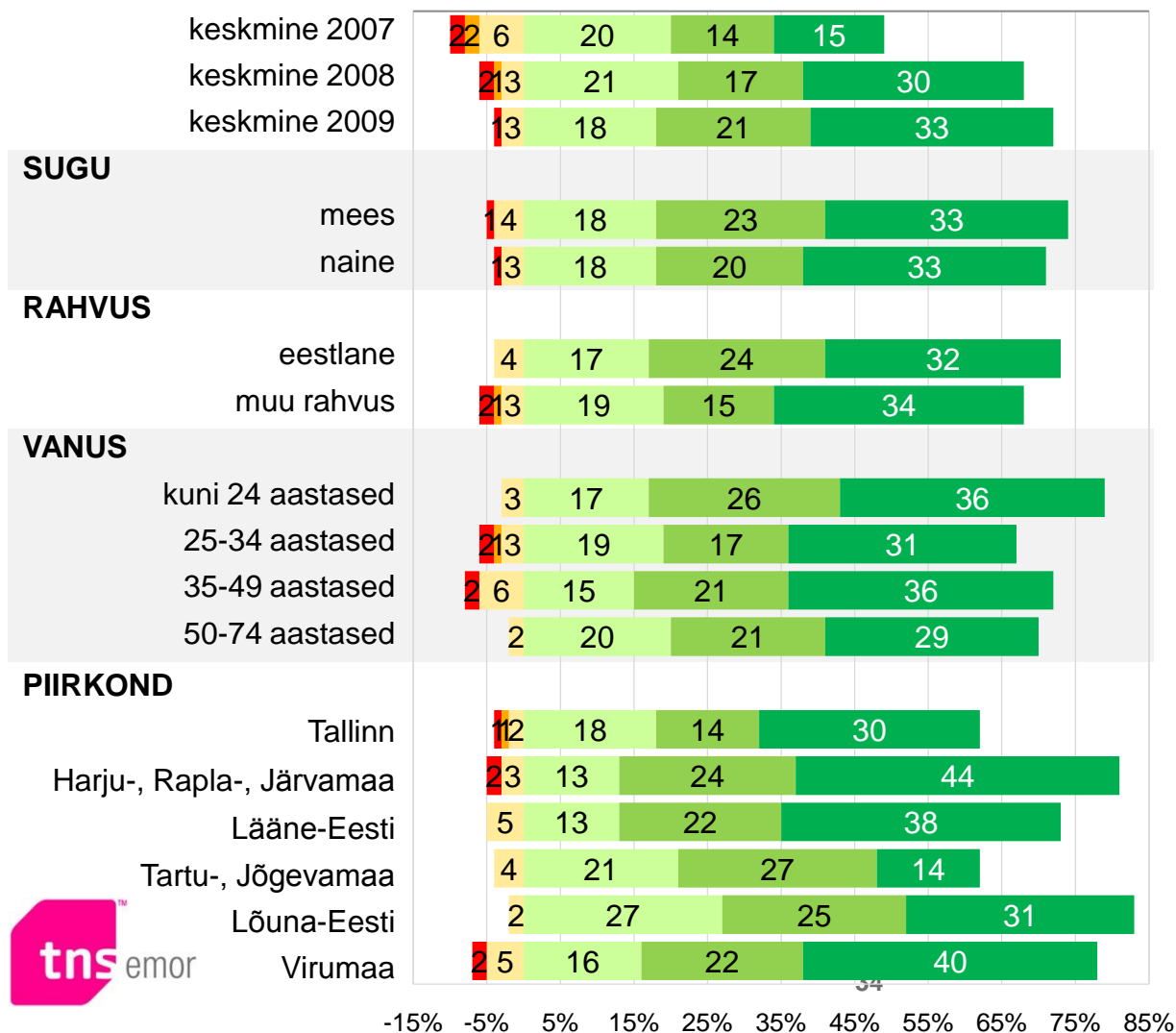

hinnang politsei tööle: viimase aasta jooksul on turvavarustuse kontrollimine muutunud tõhusamaks

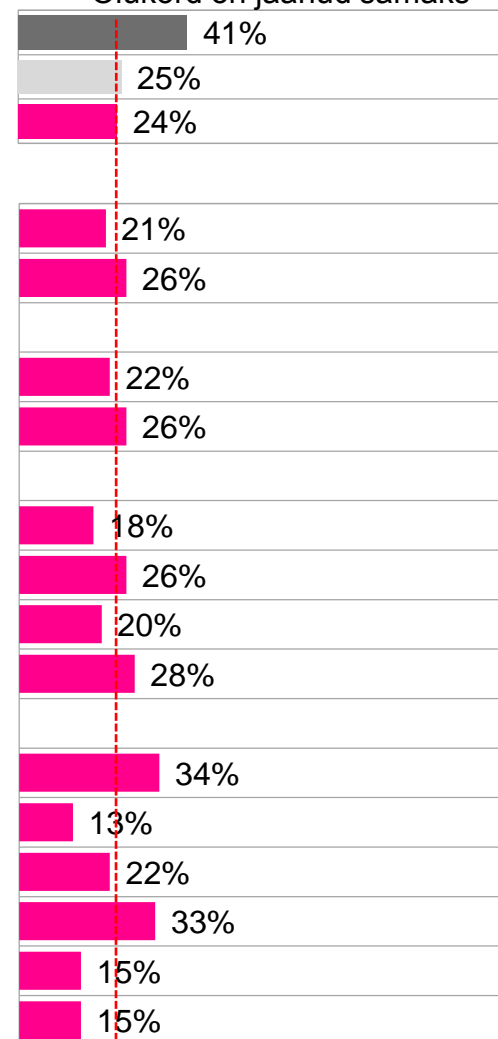
(% kõikidest vastajatest, n=1009)

Kuidas te hindate turvavööde kasutamise politseipoolse kontrolli tõhususe muutumist aasta jooksul?

■ -1-2 palli ■ -3 palli ■ -4-5 palli ■ 1-2 palli ■ 3 palli ■ 4-5 palli

Olukord on jäänud samaks

uuringu kokkuvõte

turvavöö kasutamine on järjest enam iseenesest mõistetav

- Turvavöö kasutamine on autosõitjate seas muutunud rutiiniks. Kui varem oli reegel, et turvavöö kinnitati juhi rollis olles ja eesistmel sõites, siis järjest enam on neid, kellel on saanud harjumuseks see kinnitada ka tagaistmel sõitjana (vaid iga kümnes ei tee seda)
- Väga positiivne on, et lastel kinnitatakse turvavöö alati. See tekitab lastes harjumuse kinnitada see ise ka tulevikus, kui nad vanemaks saavad
- Reklaamikampaaniat märkas veidi vähem inimesi kui aasta tagasi. Kanalina on jätkuvalt olulisim tele. Rohkem märgati kampaaniat välireklaamis, langes raadio ja trükireklaami märkajate hulk
- Politsei tegevust turvavarustuse kontrollijana hindavad inimesed järjest paremaks – peaaegu kolm inimest neljast on arvamusel, et politsei töö on tõhusam kui aasta tagasi

lisad

Lisa 1

Projekti tööühm

- Tellijapoolne kontaktisik: Urve Sellenberg (Maanteeamet)
- Uuringu aruanne: Ülle Pärnoja
- Küsitluse koordineerija: Kaja Ruuben
- Ankeedi programmeerija: Kalev Mitt
- Andmetöötlus: Kalev Mitt
- Joonised: Grete Maria Vürst

- Kontaktandmed:
  - Telefon: 6268582
  - Üldtelefon: 6268500
  - Faks: 6268501
  - E-mail: ylle.parnoja@emor.ee
  - Aadress: Tammsaare 47, 6.korrus, 11316 Tallinn

Lisa 2

Uuringu ankeet

Lisa 3

Lahtised vastused